Jubilea a úmrtí členů ČBS v roce 2016

Tento příspěvek je věnován všem členům, kteří v roce 2016 dovršili 60, 65, 70, 75, 80 a 85 let. Je poděkováním za vše, čím přispěli a přispívají k činnosti a propagaci Společnosti.

Šedesáti let dosáhli **RNDr. Václav Buriánek** (18. 9., stručná životopisná data viz níže, seznam publikací je uložen v archivu ČBS), **doc. RNDr. Vít Grulich, CSc.** (2. 10., životopisné údaje a bibliografie budou uveřejněny ve Zprávách Čes. Bot. Společ. 52/1), **RNDr. Jindřich Hanousek** (27. 1.), **prof. RNDr. Tomáš Herben, CSc.** (15. 5., životopisné údaje a bibliografie budou uveřejněny ve Zprávách Čes. Bot. Společ. 52/1), **RNDr. Olga Lepšová, Ph.D.** (28. 3.), **RNDr. Iva Machová, Ph.D.** (29. 3.), **doc. RNDr. Emilie Pecharová, CSc.** (22. 6.), **Ing. Václav Somol, CSc.** (10. 2., stručná životopisná data viz níže, přehled publikací je uložen v archivu ČBS), **PhDr. Helena Svitavská Svobodová, CSc.** (20. 5., stručná životopisná data viz níže, přehled publikací je uložen v archivu ČBS), **RNDr. Irena Špatenková** (20. 7.), **RNDr. Miroslav Šrůtek, Ph.D.** (11. 12., stručná životopisná data viz níže, přehled publikací je uložen v archivu ČBS), **RNDr. Helena Štorchová, CSc.** (24. 12., stručná životopisná data viz níže, přehled publikací je uložen v archivu ČBS) a **RNDr. Milan Valachovič, CSc.** (1. 12., životopis viz M. Hájek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 51: 307–308, 2016; podrobné životopisné údaje a bibliografie viz K. Hegedüšová, Bull. Slov. Bot. Spoločn. 38: 318–336, 2016).

Řady pětašedesátníků rozšířili **Ing. Roman Businský** (18. 12., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 390, 2011), **RNDr. Pavel Cudlín, CSc.** (8. 8.), **Jaroslav Čáp** (12. 7., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 390, 2011), **RNDr. Věra Čulíková, CSc.** (4. 5., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 390–391, 2011), **Ing. Jan Willem Jongepier** (11. 6., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 391, 2011), **Ing. Oleg Keclík** (28. 10., stručná životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 390, 2011), **RNDr. Alexandra Klaudisová** (18. 9.), **RNDr. Ľubomír Kováčik, CSc.** (27. 5.), **RNDr. Anna Krahulcová** (25. 10., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 391–392, 2011), **Ing. Miroslav Kučera jun.** (9. 9.), **Ing. Miloslav Mezuliánik, Ph.D.** (2. 11.), **doc. RNDr. Ivan Suchara, CSc.** (11. 4., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 392, 2011; aktualizovaný přehled publikací je uložen v archivu ČBS), **RNDr. Jana Tesařová** (20. 8.), **RNDr. Dagmar Zábranská** (24. 5., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 392, 2011) a **RNDr. Jiří Žlebčík** (13. 6., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 393, 2011).

70 let se dožili **Mgr. Jitka Applová** (20. 4.), **Mgr. Zuzana Burešová** (10. 6., životopisná data a přehled publikací jsou uloženy v archivu ČBS), **doc. RNDr. Jiří Kolbek, CSc., DSc.** (1. 7., životopisná data včetně seznamu publikací do roku 2006 viz M. Valachovič, Zprávy Čes. Bot. Společ. 41: 337–349, 2006), **Mgr. Zdeňka Paterová** (29. 7.), **Josef Stekl** (12. 8.) a **Eliška Ungermanová** (28. 6.).

75 let dovršili **RNDr. Karel Fiala, CSc.** (6. 11., životopisná data viz Z. Neuhäuslová, Preslia 73: 378–379, 2001), **RNDr. Vlasta Jankovská, CSc.** (11. 4., životopis viz T. Herben, Preslia 74: 445–446, 2002; přehled publikací do roku 2001 Z. Neuhäuslová, ibid., 74: 446–450, 2002; aktualizovaná životopisná data a bibliografie jsou uloženy v archivu ČBS), **František Kafka** (27. 12., životopisná data jsou uložena v archivu ČBS), **doc. RNDr. Karel Kubát, CSc.** (28. 6., životopis viz F. Krahulec, Preslia 74: 89–90, 2002, výběrová bibliografie do roku 2001 Z. Neuhäuslová & P. Pyšek, ibid., 74: 90–94, 2002).

80 let se dožili **Mgr. Karel Čížek** (28. 1., jubilejní příspěvek viz Z. Neuhäuslová, Preslia 68(1996): 380, 1997; doplňky viz Z. Neuhäuslová, Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 340, 2007), **doc. RNDr. Bohdan Křísa, CSc.** (12. 1., životopisná data viz Z. Neuhäuslová, Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 340–341, 2007; seznam

publikací je uložen v archivu ČBS), **Ing. Pavel Valtr** (20. 5., životopisná data viz Z. Neuhäuslová, Preslia 68(1996): 383, 1997; odkazy na další životopisné příspěvky a přehledy publikací viz Z. Neuhäuslová, Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 339, 2007) a **doc. RNDr. Václav Zelený, CSc.** (15. 8., životopisná data viz J. Chrtek, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 393, 2011; aktualizovaný přehled publikací je uložen v archivu ČBS).

Mezi pětaosmdesátníky se zařadili **prof. Ing. Josef Fanta, CSc.** (3. 7., životopisná data a přehled publikací viz K. Prach & P. Kovář, Zprávy Čes. Bot. Společ. 46: 379–386, 2011; aktualizovaná životopisná data a bibliografie jsou uloženy v archivu ČBS), **RNDr. Miroslava Husová, CSc.** (13. 8., životopis a přehled publikací do roku 1990 viz J. Kolbek, Preslia 63: 360–362, 1991; doplňky Z. Neuhäuslová, ibid., 73: 379, 2001), **prof. RNDr. Jiří Komárek, CSc.** (28. 5., životopis a přehled publikací do roku 1990 viz O. Lhotský, Preslia, 63: 159–168, 1991; aktualizovaná životopisná data a bibliografie jsou uloženy v archivu ČBS), **doc. Ing. Jan Krekule, DrSc.** (20. 12., životopis viz J. Ullman, Preslia 63: 354–356, 1991; doplňky Z. Neuhäuslová, Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 340, 2007) a **Mgr. Jarmila Pavlová** (28. 1., životopisná data viz Z. Neuhäuslová & J. Houfek, Preslia 63: 366, 1991).

RNDr. Václav Buriánek (nar. 18. 9. 1956 v Praze)
Jubilant vystudoval odbornou biologii (specializaci geobotanika) na Přírodovědecké fakultě UK v Praze; v diplomové práci se zabýval fenologickou analýzou a experimentálním ovlivněním xerické sukcesní řady úhorů v Českém krasu. Výčet zaměstnavatelů je zejména na dnešní dobu pozoruhodně stručný – jediným pracovištěm od absolvování univerzity do dnešní doby je Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti v Jílovišti-Strnadech, kde působí v Útvaru biologie a šlechtění lesních dřevin. V rámci studia lesních dřevin se zabývá zejména šlechtěním, provenienčním výzkumem a ochranou genetických zdrojů a biodiverzity. Ve spolupráci s Útvarem ekologie lesa též sleduje dynamiku lesní vegetace na trvalých monitorovacích plochách. Neodmyslitenou součástí života Václava Buriánka je cestování, ať už jde o pracovní cesty nebo soukromé botanické nebo turistické expedice. Výčet všech navštívených oblastí by byl nad rámec tohoto odstavce; lze jen stručně uvést, že poznal pět světadílů. S cestováním jsou spojeny i další záliby – horská turistika, orchideje a pěstování skalniček. Seznam publikací je uložen v archivu ČBS.

Ing. Václav Somol, CSc. (10. 2. 1956 v Rakovníku)
Jubilantova studentská léta jsou spojena s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze, kde úspěšně završil magisterské (1980) i doktorské studium (v disertační práci se zabýval povrchovým napětím roztavených kovů a slitin, obhájeno 1985). Získané znalosti pak uplatnil jako pomocník taviče, zkušební technik a později vedoucí zkušebny v tehdejších Spojených ocelárnách Poldi na Kladně. Zásadní změnu v jubilantově životě přinesl rok 1987, kdy nastoupil jako konzervátor do Okresního muzea a galerie v Rakovníku, kde se přes místo odborného přírodovědce propracoval až na pozici ředitele. Po bezmála deseti letech ale odtud odchází a po krátkém meziobdobí na čerpací stanici se stává jednatelem společnosti Arborea v Rakovníku (1996–2002); kromě toho ale už od roku 1993 působí jako soukromý zemědělec. Botanické místo získává v roce 2013 na Správě CHKO Křivoklátsko. V současné době se zabývá zejména managementem botanicky význačných lokalit, vzácnými a ochranářsky významnými druhy, ale i druhy invazními, nejvíce ve Džbánu a okolí. Seznam publikací je uložen v archivu ČBS.

PhDr. Helena Svitavská Svobodová, CSc. (nar. 20. 5. 1956 v Praze)
Jubilantka vystudovala prehistorii a historii na Filozofické fakultě UK v Praze a biologii (se zaměřením na mikropaleobotaniku) na Přírodovědecké fakultě téže univerzity. V roce 1982 nastoupila na studijní pobyt na brněnské pracoviště Botanického ústavu ČSAV, kde se věnovala využití palynologických dat pro rekonstrukci přírodního prostředí a osídlení v okolí Mistřína na Hodonínsku. Následoval studijní pobyt v Archeologickém ústavu ČSAV v Brně (1985–1988) a rekonstrukce vegetace jižní Moravy v druhé

polovině prvního tisíciletí. Disertační práci věnovanou vývoji vegetace jižní Moravy v pozdním glaciálu a v holocénu v závislosti na osídlení (pyloanalytická studie) vypracovala a úspěšně obhájila (1991) v Ústavu systematické a ekologické biologie ČSAV v Brně pod vedením Elišky Rybníčkové. Od roku 1992 je vědeckou pracovnicí Botanického ústavu AV ČR; několik let byla zástupkyní vedoucího a posléze vedoucí tehdejšího geobotanického oddělení. Pedagogická činnost zahrnuje semestrální přednášky a cvičení na Přírodovědecké fakultě UK v Praze (1994–2006) a na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích (2010–2016). Helena Svitavská Svobodová se zabývá zejména kvartérní palynologií. Zaměřuje se mimo jiné na rekonstrukci vegetační a klimatické historie českých horských oblastí (Šumava, Krkonoše) na základě rašelinných profilů a jezerních sedimentů, na vývoj kulturní krajiny, pylové analýzy slatinišť a bývalých jezer na jižní Moravě nebo povodňových hlín a slepých ramen řek jižní Moravy. Věnuje se ale i pylové analýze jeskynních sedimentů, sprašových sérií a archeologických kulturních vrstev würmského interpleniglaciálu, rovněž na jižní Moravě. Mimo naše území se zabývá například pylovými analýzami pleistocénních maarů (kráterových jezer) v pohoří Massif Central ve Francii. Rozsáhlý seznam publikací je uložen v archivu ČBS.

RNDr. Miroslav Šrůtek, Ph.D. (nar. 11. 12. 1956 v Rumburku)
Po absolvování Přírodovědecké fakulty UK v Praze (odborná biologie, specializace geobotanika, 1982) nastoupil jubilant do tehdejšího Pražského střediska památkové péče a ochrany přírody. Po krátké době ale získal studijní pobyt v Botanickém ústavu ČSAV (1984– 1985), kde nakonec zůstal jako vědecký pracovník až do roku 2011. V současné době působí jako lektor a vědecký pracovník na katedře botaniky Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, kde začínal už v roce 1991, a kde také zpracoval a obhájil (1995) disertační práci věnovanou populační dynamice kopřivy dvoudomé (*Urtica dioica*) v říčních nivách. Významnou roli v jeho životě hraje ale i soukromá ekologická farma, kterou založil v roce 1992 blízko Kamenice nad Lipou, a která ho přivedla k zájmu o propojení zemědělské činnosti s ochranou přírody a krajiny. Postihnout šíři jubilantových odborných aktivit i zeměpisných oblastí, kde se botanikou zabýval, není lehké, ale přesto alespoň zdaleka ne vyčerpávající přehled – vliv smrkových monokultur na druhovou strukturu bylinného patra a půdní vlastnosti; fytocenologický výzkum přirozených smrkových porostů ovlivněných znečištěním ovzduší (Jizerské hory); ordinace a klasifikace lesních a alpínských společenstev Severní Koreje; druhová, prostorová a věková struktura hranice lesa v Severní Koreji; druhová, prostorová a věková struktura vybraných horských lesů, studených pouští a polopouští v severozápadním Himálaji a v Indii; vliv kosení a hnojení na produktivitu a druhové složení horských luk (Slovensko); dlouhodobá dynamika horských temperátních a boreálních lesů (severní Finsko, Slovensko, Španělsko); struktura a dlouhodobá dynamika přirozených a polopřirozených lesů národních parků Korejské republiky; vliv řízeného požáru na regeneraci *Pinus rigida* (Kanada); vliv klimatických změn na vývoj lesní vegetace (Manitoba, Kanada). Publikační aktivita zahrnuje bezmála 40 odborných studií a další popularizační práce (seznam uložen v archivu ČBS).

RNDr. Helena Štorchová, CSc. (nar. 24. 12. 1956 v Uherském Hradišti)
Jubilantka po úspěšném zakončení magisterského studia na Přírodovědecké fakultě UK v Praze získala interní aspiranturu (obdoba současného doktorského studia) ve studijním programu biochemie a molekulární genetika v Ústavu molekulární genetiky ČSAV (později AV ČR), kde po obhájení disertační práce zaměřené na genetiku a molekulární biologii fágů a bakterií (1985) pokračovala jako vědecká pracovnice až do roku 1990. Následující dva roky strávila v Ústavu experimentální botaniky AV ČR. K „zelené“ botanice se pak nejvíce přiblížila v letech 1995–1998 jako vedoucí nově založené laboratoře DNA v Botanickém ústavu AV ČR v Průhonicích. Zaváděla v té době používané a dostupné metody molekulárních analýz a měla zásadní podíl na řešení a publikačních výstupech prvních projektů využívajících analýzu DNA na půdě Botanického ústavu. V plné míře se tu projevily i její pedagogické a popularizační schopnosti, nejen při vedení diplomantů a doktorandů, ale i při zdůrazňování nezbytnosti zavádění molekulárních metod a seznamování s možnostmi jejich využití na botanických pracovištích. V roce 1998 přechází do Ústavu

experimentální botaniky AV ČR, kde se zpočátku zabývá molekulární genetikou, ontogenezí a analýzou rostlinných genomů, v současné době pak zejména strukturou mitochondriálního genomu a molekulárními základy kvetení u cévnatých rostlin; od roku 2007 je vedoucí Laboratoře reprodukce rostlin. Ve srovnání s mnoha jinými molekulárními biology má Helena Štorchová jednu zásadní výhodu – zajímá se o rostliny nejen z hlediska molekulární biologie, ale i z pohledu terénního botanika, a je proto schopná pochopit taxonomické a ekologické otázky a zasvěceně diskutovat o rostlinách i z pohledů nejen molekulárně biologických. Ačkoliv v poslední době věnuje většinu času rodům *Chenopodium* a *Silene*, zejména během působení v Botanickém ústavu se zabývala i rody *Hieracium*, *Taraxacum*, *Myosotis*, *Aldrovanda* a dalšími. Dokladem schopnosti zhodnotit výsledky své práce je pak 65 publikací (z toho 45 v IF časopisech), jejich seznam je uložen v archivu ČBS.

Úmrtí

V roce 2016 zemřeli tito členové: **Ing. Jiří Hřib, CSc.** (*16. 9. 1942 – †19. 7. 2016), **Jindřich Pěnčík** (*14. 2. 1930 – †4. 2. 2016), čestná členka **doc. RNDr. Jiřina Slavíková, CSc.** (*16. 1. 1926 – †2. 9. 2016, nekrolog viz M. Rejmánek et al., Zprávy Čes. Bot. Společ. 51: 309–312, 2016; biografie a seznam publikací do roku 1985 viz P. Kovář & K. Prach, Preslia 58: 86–90, 1986; doplňky k životopisu Z. Neuhäuslová, Preslia 68(1996): 382–383, 1997 a Z. Neuhäuslová, Zprávy Čes. Bot. Společ. 42: 341, 2007) a **Květa Valentová** (*11. 1. 1934 – †14. 2. 2016).

Jindřich C h r t e k jun.